

ŠKOLSKÉ ZRNKÁ

ČASOPIS PRE UČITEĽOV A DETI

2. ročník . 3. číslo . marec 2015

Na úvod.....

Kto našepkal kvetom, že prišiel ich čas?
Akým len to zázrakom vtáci začuli ten hlas?
Hlas, čo ich zavolal a oni leteli,
chystajú hniezdočká,
všetko sa veselí.
Zima, aj keď nechcela, moc darovala jari.
Nadýchni sa, poobzeraj,
ako sa jej darí. (far)

Veľká noc, Veľká noc

Veľká noc, Veľká noc Kedyže už budeš?
Kedy ma šuhajko pooblievať prídeš?
Oblievaj, oblievaj, vlasy aj hlavičku,
Ale mi neoblej tú novú sukničku.

Veľká noc

Veľká noc prichádza,
každý sa raduje,
dievčatko spod Tatier
vajíčko maľuje.

Slnce, slnce,
pod' na moje líčko,
dáme ti vajíčko,
otvoríme vráta,
dáme ti kus zlata.

Život v ŠKD

Svetový deň zalúbených

14. február - sviatok svätého Valentína nám pripomína lásky čas. Tento sviatok má v sebe veľké čaro a aspoň kúsok z jeho posolstva by mal byť v každom dni počas celého roka.

Každý túži dostať aspoň raz Valentínku, od niekoho kto ho má rád. Aj my v školskom klube sme sa rozhodli potešiť našich kamarátov. Vyrobili sme krásne Valentínky a odmenou pre nás bol ich úsmev na tvári.

Zdravie, radosť, veselie

V zdravom tele, zdravý duch. To je naše heslo. Máme pozitívny postoj k zdravému životnému štýlu, správame sa ohľaduplne k svojmu zdraviu i k zdraviu iných.

Zdravo sa stravujeme, jeme veľa zeleniny a ovocia. No nepohrdneme ani tabuľkou čokolády. Všetko však s mierou. Radi cvičíme a radi sa zabávame. (san)

Putovanie po Slovensku

Dnes sa vyberieme do nášho hlavného mesta. Viete, ako sa volá? No predsa Bratislava. 😊

Bratislava - „Krásavica na Dunaji“

Bratislava leží v juhozápadnej časti Slovenska. Rozprestiera sa na oboch brehoch Dunaja na úpätí Malých Karpát.

Je hlavným mestom Slovenska. Sídli tu prezident, parlament, vláda a ministerstvá. Nachádza sa v nej niekoľko vysokých škôl, divadiel a múzeí a iných kultúrnych ustanovizní: Slovenské národné divadlo, Slovenská filharmónia, Slovenská národná galéria, Slovenské národné múzeum.

Bratislava je mesto bohaté na pamiatky, práve preto dostala pomenovanie „krásavica na Dunaji“. Najznámejšie pamiatky sú Bratislavský hrad, Katedrála sv. Martina, Primaciálny palác, Michalská brána.

Priemysel: V podniku Slovaft sa spracováva ropa, z ktorej sa vyrába benzín, oleje a chemické produkty.

Bratislavčania oddychujú na Kolibe na úpätí Malých Karpát. Tu sa nachádza aj vrch Kamzík s televíznou vežou. Bratislavčania tu majú možnosť na pešiu turistiku, cykloturistiku a na lyžovanie. Na prechádzky chodia a aj radi sa bicyklujú pri Železnej studienke. (sta)

REMESLÁ NAŠICH PREDKOV

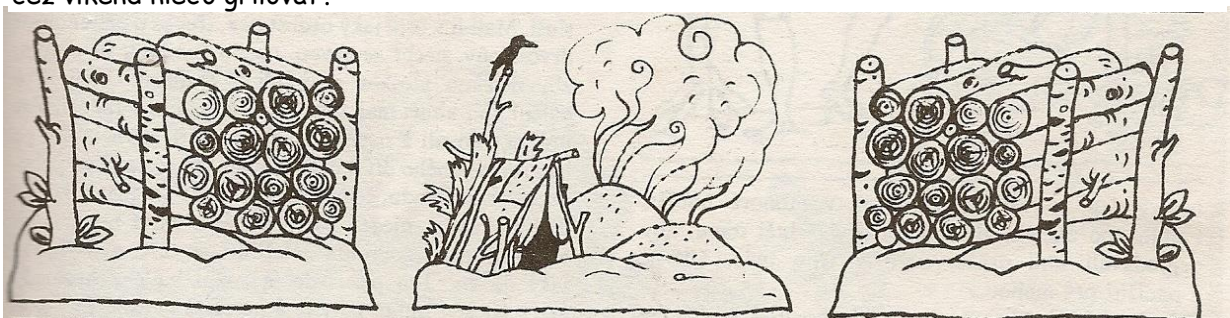
Uhliari

Uhliari pracovali a bývali v lese, domov chodievali len v nedeľu. Dlhodobý pobyt v lesoch a namáhavá práca vyžadovali odvážnych a tvrdých mužov, takže nečudo, že práve uhliari sa okrem remesla venovali aj rôznym rizikovým aktivitám. Či už to bolo spomínané vatrárstvo počas tatárskych i tureckých vpádov (dávanie výstražných dymových signálov cez deň a ohňových v noci, keď sa v dohľade objavili nepriateľské vojská), alebo aktívna účasť uhliarov na všemožných revoltách, povstaniach a v tajných spoločnostiach. Povestní tým boli napríklad talianski a francúzski karbonári (z pôvodného i carbonari - teda uhliari).

Vzniká drevené uhlie

Ako ideálne sa ukázalo budovať miliere vo veľkosti 30 - 45 metrov husto narovnaného dreva, respektíve miliera polovičnej veľkosti. Väčšie miliere dlhšie horeli a tým dochádzalo k znižovaniu konečnej výhrevnosti dreveného uhlia. Menšie miliere boli tiež náročnejšie na dohľad, väčšie zasa vyžadovali viac stavebného materiálu, teda pôdy na zahádzanie dreva. Najvhodnejšie preto mávali okolo tridsať metrov. Polená sa postupne ukladali do kruhu, od stredu po obvod a potom v ďalších vrstvách stále vyššie, takže výsledný milier bol približne štyri metre vysoký a pologulovitého tvaru. Takto vystavaný milier sa prikrýval masťou hlinou, uhoľným prachom zmiešaným s pôdou alebo mačinou. V takom prípade jednotlivé vrstvy mačiny ležali cez seba ako tehly. Tlejúci milier nechali štyri až šesť hodín uzavretý. Po uplynutí tohto času sa pristúpilo k úprave vrcholu hromady. Uhliar odstránil kryciu mačinu, vyplnil vypálený priestor drobným drevom a otvor naspäť prikryl. Tento postup opakoval dovtedy, kým sa milier dokonale „nezľahol“. Milier sa zo začiatku dopŕňal dvakrát za 24 hodín, neskôr len raz, respektíve vôbec. Ak na niektorom mieste hromada prehorela a vyrzil plameň, diera sa musela lopatou znova zahádzať. Pri pálení musel uhliar dávať pozor na farbu a vôňu dymu. Ak sa sivé zafarbenie dymu stávalo jasnejším a striedalo sa s modrou, bol to signál, že drevo sa premenilo na uhlie. Priemerná dĺžka pálenia bola okolo deväť až dvanásť dní. Pri pálení tvrdého dreva to trvalo ešte dlhšie. Po transformácii uhliar uzavrel všetky otvory, aby sa oheň zadusil. Milier potom obyčajne chladol niekoľko dní a až potom sa mohlo začať vyhrabávať uhlie. Najväčšie kusy uhlia putovali do hút, menšie uhlie odoberali najmä kováči a zámočníci. Dobré vypálené uhlie sa v ruke ľahko rozlomilo, pričom ruku len minimálne začiernilo, a po rozlomení sa silne lesklo. Dobré vypálené uhlie muselo mať zvonivý zvuk a nesmeli byť popraskané.

Drevené uhlie používame aj dnes, napríklad ak si v prírode, v chalupe alebo na záhrade chceme cez víkend niečo grilovať.

Rozprávanie starého čajníka.

Cítite ako tu niečo rozvoniava?

Že nie? Tak to sa asi nesnažíte. To, čo cítim ja, je voňavý čaj. Pod'te spolu so mnou za jeho vôňou.

Tak tu si môj milý čajníček.

Vezmem ho opatrne do rúk. Je veľmi vzácny. Vždy ho rada pohladkám. On mi za to za odmenu porozpráva rozprávku. Ved' počúvajte....

Čas na rozprávku

Váza.

Bartolomej žil celkom obyčajný život, ale to, čo vyrábali jeho ruky, robilo iných šťastnými.

Studená vlhká hlina akoby pod jeho rukami spievala. Iste mu sama hlina našepkala i to, čo má z nej vyrobiť.

Bartolomej ju jemne spracovával a hladkal. Potom ju trpezlivo vykrúcal na hrnčiarskom kruhu, ako nevestu na svadbe.

V ten deň vyrobili jeho ruky vázu.

- Budeš krásna. -

Povedal jej.

Položil ju na policu, aby vyschla. Únava ho zmorila. Zaspal. Malé sivé myšky si jeho vázu obzerali zo všetkých strán. Ani si nevšimli, ako ich chvostíky vytvorili na bokoch vázy krásny vzor.

- Dávajte pozor! Aby sme ju nerozbili. -

Zapišťala jedna z nich.

Myšky šikovne vybrali farby a vyzdobili vázu. Nakreslili na ňu všetky kvety z lúky. V tom niečo za dverami buchlo. Myšky sa zl'akli a rýchlo zaliezli do dier.

Polica sa rozkývala. Váza sa naklonila a potom už len padala.

Myšky s napätím pozorovali, čo sa stane. Váza mäkko dopadla do prúteného košíka s voňavými bylinkami.

- Našťastie je celá.- Vydýchli si.

Bartolomej ráno nevedel vázu nájsť. Nakoniec si ju všimol v košíku.

Jemne ju vybral. Vo svetle kontroloval, či nemá nejakú prasklinu. Usmial sa.

- Ste šikovné myšky.- Pod'akoval nahlas.

- Táto bude jedinečná.- Zapol pec, aby vázu vyhrial do dokonalosti. Keď bola hotová, zobral ju s ostatnými na trh.

Porozkladal svoj tovar a čakal. Pri jeho stánku sa pristavilo malé dievčatko.

- Čo by si si priala?- Opýtal sa Bartolomej.

- Darček pre svoju mamu.- Vzal vázu a podal ju dievčatku.

- Ako krásne vonia.- Povedalo.

- To preto, že celú noc spala v bylinkovej posteli.-

- Je nádherne vyzdobená.- Zašvitorilo dievčatko.

- To iste preto, že ju maľovali moje myšky.- (far)

Rozprávkové otázky:

1. Aká bola Bartolomejova práca?
2. Čo vyrobili Bartolomejove ruky?
3. Kto vymaloval vázu?
4. Kto daroval váze vôňu?
5. Kto si vázu od Bartolomeja kúpil?

Posad' me si rastlinku

Už je jar.....ráno sa zobudíme ,otvoríme si okno a počujeme radostný vtáčí spev. Príroda okolo nás sa zobúdz a všetko pučí a rastie. Teraz je vhodný čas posadiť si svoju rastlinku... že sa to nedá? Naopak, je to veľmi jednoduché.

Potrebujeme:

1 prázdny obal na vajíčka

trošku zeminy

semienka rastlinky, ktoré si kúpime podľa svojho výberu v hociktorom supermarkete (najlepšie nejakú voňavú bylinku, z ktorej sa budeme tešiť celé leto)

Postupujeme podľa obrázku. Zeminou vyplníme priehlbinky v obale a do každej zasadíme semienko rastlinky. Pravidelne polievame a sledujeme , kedy sa objaví zelený lístoček. Keď je rastlinka dostatočne veľká, presadíme ju do črepníka.
(bar)

Vtipy , vtípky

V škole sa učiteľka pýta detí, čo doma jedávajú. Dôjde rad na Jožka a ten hovorí, že čaj. Všetci sa mu smejú. Na druhý deň to isté. Príde domov a sťažuje sa matke, že sa mu všetci smejú kvôli čaju.

- Tak im zajtra povedz, že jedávame rezne

Stalo sa. Opäť tá istá otázka a keď dôjde rad na Jožka, ten povie, že rezne

- Hej, a koľko si ich včera zjedol? - pýta sa učiteľka

- Tri hrnčeky...

Seriál na pokračovanie.

Zverinec na siedmom poschodí.

-Tak už zajtra.-

Vzdychla si Emília. Nenávidela veľkonočné sviatky. Ved' čo je toto za sviatok. Zobudia ťa s ohromným krikom, pooblievajú hlava-nehlava. Vyšibú štipľavým korbáčom a ešte za to čakajú odmenu. Všetko je to akési pomýlené.

-Neboj, budeme k tebe jemní.- Ozve sa Jonáš. Ak chceš, tento rok, ťa nebudeme oblievať. Snaží sa sestru rozveseliť Teo.

-Vy možno nie, no čo tí ostatní?

Vzdychne nanovo Emília a poberie sa do svojej izby.

-Dievčatá to majú ťažšie. Emília má pravdu. Čo keby sme im tento rok urobili radosť?-

-To nie je zlý nápad Teo. Čo navrhuješ?-

-Namiesto studenej vody im namiešame voňavý parfém. Tento rok budeme jednoducho štýloví gentlemani.-

-Už potrebujeme len ten parfém. Mama to nebude považovať za dobrý nápad, ved' vieš ako s ním šetrí. -

-Neboj sa, odlejeme len kúsok. Trochu vezmeme aj Emílii. V každej kúpeľni ktorú dnes navštívime si malé množstvo parfému jednoducho požičiame.-

Kým chlapci kuli parfémový plán, zvieratá ich domáceho zverinca na seba sprisahanecky hľadeli.

Keby im Jonáš a Teodor venovali aspoň minútu svojej pozornosti, všetko by pochopili.

Hned' ráno bratia vkázli do kúpeľne, aby nenápadne uchmatli kúsok maminho parfému. Opatrne ho preliali do svojej fl'aše.

-Ešte mi podaj ten Emíliin. Rýchlo!- Súril Tea Jonáš. O chvíľu už zvonili pri prvých dverách. V tom zhone si však chlapci nevšimli, že zajačica Betka sa vydala na oblievačku s nimi.

Suseda Dorota ich privítala s otvorenou náručou. Boli totiž jediní, ktorí si na ňu každý rok spomenuli.

-No chlapci, akú máte krásnu vôňu! A vidím, že tohto roku ste popracovali aj na netradičnej veľkonočnej dekorácii. Ten zajačik vyzerá ako živý.-

Jonáš sa pozrel na Tea, Teo k Jonášovým nohám a bolo to jasné.

- Betka!-

-Odnes ju domov.- Zašepkal Jonáš.

-Pani Dorota, mohol by som ísť u vás na záchod?-

-Samozrejme. Nech sa páči.-

Kým Teo odviekol Betku, Jonáš už odlieval kúsok parfému susedy Doroty.

V tom chvate si však Teo nevšimol, že spolu s ním sa opatrne z domu vyplazil aj

had Karol.

Pri ďalších dverách ich dievčatá na kolenách prosili, aby ich len nešibali s takým hrubizným korbáčom, že si to vraj nezaslúžia.

Prekvapení chlapci pochopili, až keď si pri nohách všimli hada Karola.

-To nie!-

Zašepkal Teo.

Nenápadne ho vrátil domov a dával maximálny pozor na to, aby žiaden zvierací kamarát neprekročil ich prah. Papagáj Sebi ho však predbehol. Využil svoju chvíľu, aby obratne vkĺzol do tašky v ktorej si chlapci zhromažďovali veľkonočnú výslužku.

Keď sa bratia vrátili domov mali už takmer plnú parfémovú fláštičku. Jemne zaklopali na dvere Emíliinej izby.

-Tak už ste tu so svojím vedrom?-

Opýtala sa smutne.

-Tento rok nie. Zavri oči.-

Jemne ju pofírkali svojím super extra parfémom. Nezvyčajná vôňa sa okamžite rozptýlila po izbe.

-Teda chlapci! Ten parfém mi musíte ukázať. Voní úžasne! Podelíte sa so mnou s veľkonočnými sladkosťami?-

- Jasnačka.-

Teo otvoril tašku.

- Sebinko! Ako si mohol všetko zjesť. Sladkosti nie sú zdravé. -

Všetci sa rozosmiali. Tohtoročná veľká noc bola naozaj netradičná. (far)

Milé deti. Vieme, že ste veľmi šikovné. Zapojte sa do našej súťaže.

Zahrajte sa na spisovateľov a spolu v triede vymyslíte, ako by náš príbeh mohol pokračovať ďalej.

Didaktické hry

Čo hľadáš?

Vo vrecúšku sú kartičky s písmenami malej abecedy. Žiak jednu vytiahne. Učiteľ sa ho pýta: „-Čo hľadáš?“ Žiak odpovie: „-Hľadáam pero.“ Vytiahol kartičku s hláskou „p“. Ďalší žiak a povie: „-Pero tu nie je, hľadáam hodinky.“ Druhý si vytiahol kartičku s hláskou „h“.

Prišla loď

Učiteľ hovorí: „-Prišla loď a priviezla nám hlásku „z“.“ Hodí malú loptičku niektorému žiakovi. Ten ju chytí a hneď povie slovo, ktoré začína hláskou „z“ a loptičku hodí späť vychovávateľovi. Vychovávateľ ju hodí ďalšiemu žiakovi.

Náučné okienko

Podbeľ liečivý Je to trváca bylina s plazivým, alebo výbežkatým šupinatým podzemkom, ktorý má dvojaké púčiky: z jedných zavčasu na jar vyrastajú šupinaté, za kvetu 10-15 cm, za plodu 20-30 cm vysoké stvolý, z druhých po zvädnutí stvolov vyrastajú dlhostopkaté, srdcovitookrúhle kožovité listy, ktoré sú za mlada na obidvoch stranách bledoplstnaté. Jemné chlípky chránia rastlinu pred zimou a chladnou rosou. Žlté kvetné úbory sa na noc skláňajú k zemi a za studeného, alebo daždivého počasia sa vôbec neroztvárajú. Veľmi medonosný.

Časti, ktoré sa zbierajú

Žlté kvety sa zbierajú v marci a apríli. Sušia sa v tieni a dobre vetranej miestnosti v tenkej vrstve. Listy sa zbierajú od júna ale len zdravé, nenapadnuté chorobami ani škodcami. Je lepšie ich sušiť umelým teplom nepresahujúcim 45 stupňov C, lebo čerstvé listy sa rýchlo zaparujú. Niekedy sa listy navliekajú na šnúry a tak sa lepšie sušia lebo sú pekne oddelené do seba a nezaparujú sa.

Využitie

Bylinka so širokým spektrom využitia. Vhodný na utíšenie suchého kašľa, lieč i ochorenia pľúc a priedušiek (priedušková astma, zápal pľúc, ťažký dych, chronické ochorenia dýchacích ciest, kašeľ a zahlienené pľúca i priedušky.

Môžeme ho používať na vyplachovanie ústnej dutiny pri zápaloch sliznice.

Súčasne povzbudzuje organizmus a zlepšuje chuť do jedla.

Zaujímavosť

Vyskúšajte túto čistiacu masku:

čerstvo natrhané listy pomliaždite na kašu a priložte na tvár. Nechajte pôsobiť 15- 20 minút. Listy a kvety podbeľa patria k najlepším liečebným prostriedkom na nečistú pleť. Obsahujú takmer všetky látky a antiseptiká vhodné na jej uzdravenie. Triesloviny pôsobia sťahujúco, sliz slúži ako ochrana ľahko sa zapalujúcej pokožky. Preto je maska vhodná na mastnú a uhrovitú pleť.

Pod lupou ...

V dnešnom čísle sa môžete tešiť na rozhovor s pani učiteľkou **Jankou Martonovou**.

- ***Pani učiteľka, môžeme s vami urobiť krátke interviu?***
  - Áno, veľmi rada zodpoviem vaše otázky.
  - ***Odkiaľ pochádzate?***
  - Pochádzam z krásnej dediny, z Ľubovca. Ľubovec sa nachádza 20 km od Prešova.
  - ***Kde ste pracovali predtým?***
  - V roku 2013 som skončila vysokú školu a od septembra 2013 do augusta 2014 som pracovala v Materskej škole v Ľubovci.
  - ***Ako sa vám páči na našej škole?***
  - Páči sa mi na tejto škole.
  - ***Aké športy obľubujete?***
  - Veľmi rada behám, najmä v jarných a letných mesiacoch, volejbal a tenis.
  - ***Aktívne alebo pasívne?***
  - Beh je aktívny, volejbal a tenis pasívne.
  - ***Rada učíte telesnú výchovu?***
  - Telesnú výchovu mám veľmi rada. Učím ju prvý rok a patrí k mojim obľúbeným hodinám.
  - ***Ktoré predmety učíte okrem telesnej výchovy?***
  - Okrem telesnej výchovy učím hudobnú výchovu, geografiu, pracovné vyučovanie a v praktickej škole domáce práce.
  - ***Aká je vaša obľúbená farba a kto je váš obľúbený spevák?***
  - Moja obľúbená farba je zelená a obľúbený spevák je Sting.
  - ***Akým krédom sa riadite vo svojom živote?***
  - Nemám konkrétne krédo, páči sa mi veľa hlbokých myšlienok, ktoré ma v konkrétnu chvíľu veľmi oslovia a dotknú sa ma.
- Napríklad: „Nádej nie je to presvedčenie, že niečo dobre dopadne, ale istota, že niečo má zmysel - bez ohľadu na to, ako to dopadne.“
- ***Čo by ste odkázali našim žiakom?***
  - Aby stále spievali a tancovali.

  - ***Ďakujeme za váš čas, ktorý ste nám venovali.***

(Rozhovor pripravili Daniel Kaša a Stanislav Tóth.VIII.E)

Tvorivé okienko

Košičky

Vyrobme si papierové košíčky na veľkonočné vajíčka , čokoládového zajačika alebo iné veľkonočné sladkosti pre deti.

Budeme potrebovať tvrdší farebný papier na košíček aj na aplikácie prilepené na košíku. Košík si zrkadlovo vystrihneme z papiera v takom tvare aký košík chceme mať , rúčku vystrihneme zvlášť a prilepíme. Z tenkého farebného papiera nastriháme pásiky do košíkov. Aplikácie si nakreslíme a vystrihneme podľa obrázku alebo podľa vlastnej fantázie.

Zajačikovia

Potrebuje:

kartón

farebný baliaci papier

lepidlo

farby

Jednotlivé diely nakreslíme

podľa obrázku

vystrihneme a zlepíme

žiaci si môžu vymalovať

zajačikov sami

Kuchárík

Zelený nápoj

A ako sa zelený nápoj pripravuje?

Možno ho pripraviť z akejkoľvek zelenej vňate zozbierané z čistej lokality. Hlavný podiel predstavuje ďatelina lúčna (*Trifolium pratense*) alebo lucerna lucerka. Mimo ďatelina môžeme dať podľa chuti napríklad Žihľava dvojdomá (*Urtica dioica*), list púpavy lekárskej (*Taraxacum officinale*), list rebríčka obyčajného (*Achillea millefolium*), prípadne iné známe byliny a umyjeme ich pod tečúcou vodou. Časť bylín dáme do mixéra zalejeme 0,5 až 1l štruktúrovaný vody a za chodu mixéra po troškách pridávame byliny. Mixujeme asi 5 minút, napríklad aj po menších dávkach a nalejeme do PET fľaše. Uzatvorenej v fľaši necháme aspoň hodinu lúhovať v chladničke, niekoľkokrát priebežne pretrepeme, potom scedíme cez plátno a nápoj je pripravený na podávanie. Zelený zázrak rozhodne nesladíme, nepridávame ani med alebo citrón. Môžeme ho uchovať zásadne v tme, v uzavretej fľaši a v chladničke maximálne do druhého dňa.

Omeleta so žihľavou

Potrebuje:

3 vajcia, 2 lyžice smotany na varenie, 100g syra ementálskeho typu, 1 lyžicu masla, dve hrste lístkov jarnej žihľavy, korenie a soľ.

Príprava omelety:

Vajcia v miske rozšľaháme vidličkou, pridáme korenie, smotanu a syr. Na panvici roztopíme maslo, vlejeme vaječnú zmes a smažíme. Žihľavové listy nasekáme nahrubo, sparíme a scedíme. Upečenú omeletu vyklopíme na tanier, naplníme žihľavou a preložíme napoly. Podávame so zeleninou.

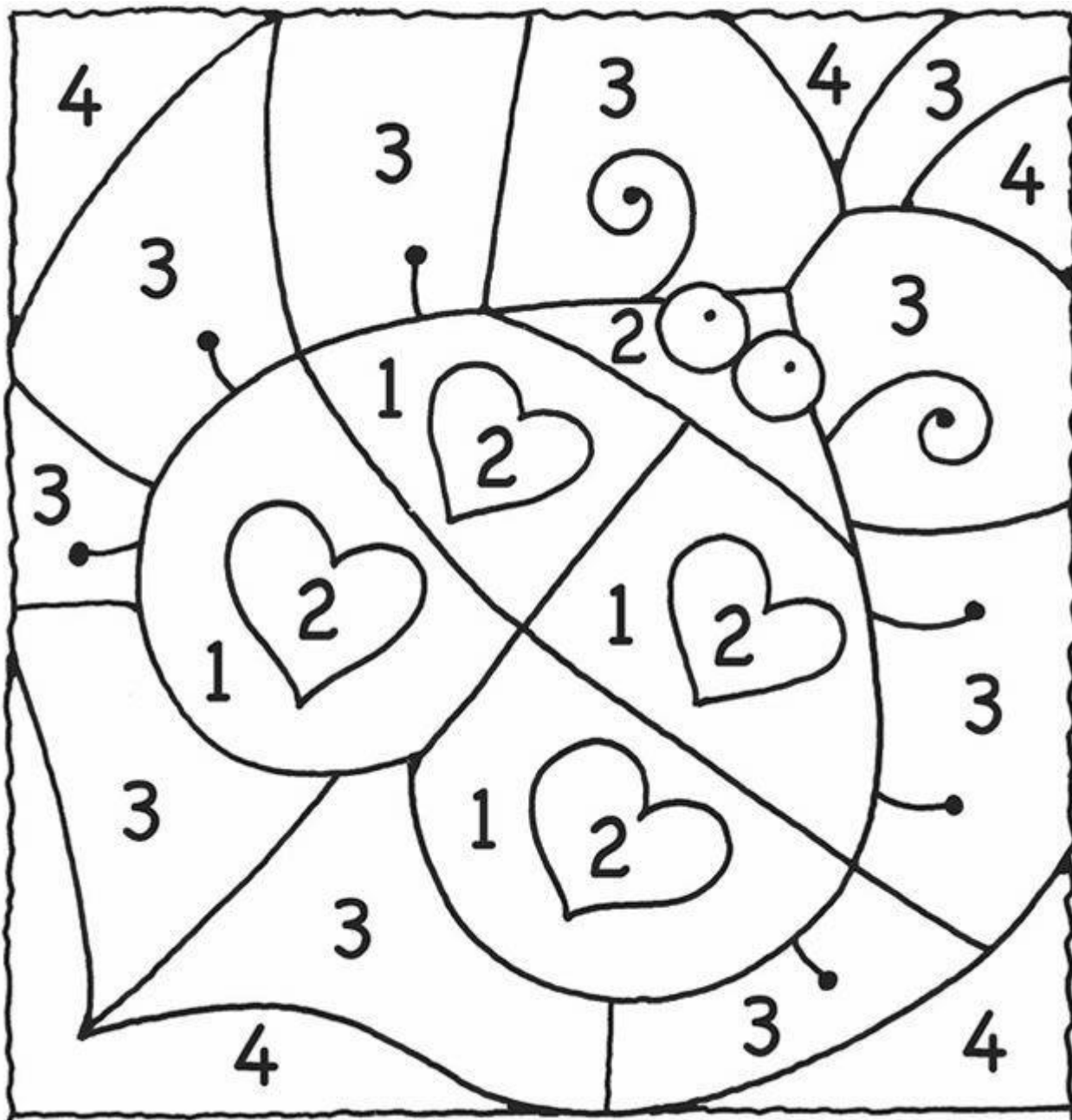
Náš tip:

Veľkolepá jarná slávnosť kvetov.

Všetky stromy kvitnú, niektoré nenápadne takmer neviditeľnými kvetmi, iné zase bohato a pompézne, až sa nám nechce veriť, že je to dielo prírody. Rozkvitnutý strom je oslavou života. Zo zdanlivo mŕtvych čiernych konárov po niekoľkých slnečných dňoch vyrazia kvety. Tak čo myslíte, nie je to zázrak? Oplatí sa ísť a pozerat'....

Farbičkovo

- 1 - červená
- 2 - čierna
- 3 - zelená
- 4 - modrá

Ročník:	2
Číslo:	3
Rok vydania:	2015
Redakčná rada:	bari
	far
	sta